

AKILCI İLAÇ KULLANIMI

Doç. Dr. Nazan Atalan

Siyami Ersek Göğüs, Kalp ve Damar Cerrahisi Hastanesi,
İstanbul

Felsefi olarak akılcılık akımı Platon'la
baslamıştır

Akılcılık *'Zihninin dogustan itibaren
bazı temel ilkeler ya da fikirlerle
donatılmış oldugu anlayısı'*

İlaç kullanımında akılcılık

Deney ve gözleme dayalı deneyimlerin sonraki tıbbi tanı ve tedavi edici hekimlik süreçlerinde verimli ve etkili kullanımını ifade etmektedir

PRIMUM NON NOCERE PRIMUM NIHIL NOCERE

Eski, fakat halen geçerli, “**önce zarar verme**” kuralı dikkate alınmaktadır

Akılcı İlaç Kullanımı neden gereklidir?

- **1. Antibiyotiklere direnç gelisimi**
Akılcı ilaç kullanımı, antibiyotik direnç gelişimini ve toplumun çıkarını gözetir.
- **2. Ekonomik sorunlar**
Dünyada yalıtım, gereksiz, yanlış ve yüksek maliyetli ilaç kullanımı sorunlara neden olmaktadır
- Yüksek ilaç harcamaları sosyal güvenlik kurumlarına ağır yük getirmekte, ciddi geri ödeme sıkıntılarına yol açmaktadır

En çok satılan ilaçlar:

DÜNYA

1. Kalp-damar % 19.3
2. Santral SS % 15.8
3. Metabolik % 15.3
4. Antibiyotik % 9.9
5. Solunum S. % 9.3

TÜRKİYE

1. Antibiyotik % 19.0
2. Ağrı kesici % 12.0
3. Romatizma % 11.0
4. Soğuk algın. % 8.6
5. Vitamin % 7.3

ÜLKEMİZDE

2007 yılında:

- Tüm ilaçların %17'si (kutu) - %18'i (YTL)
- Kullanılan 1,3 milyar kutunun / 223 milyonu
- Kisi başına yıllık ort kullanılan 20 kutu ilacın 3,5 kutusu
- İlaca harcanan 11 milyar YTL / 2 milyar YTL
- Kisi başı / yıllık ort ilaç harcamasının 170 YTL / 30 YTL'si

antibiyotikler için harcanmıştır

1999-2000 yıllarında gerçekleştirilen Türkiye Ulusal Sağlık Hesapları Araştırması'na göre:

- 2005 yılı toplam ilaç harcaması 13 milyar 248 milyon YTL (9,8 milyar ABD Doları)
- 2006 yılı toplam ilaç harcaması ise 13 milyar 800 milyon YTL (9,5 milyar ABD Doları) olarak gerçekleşmiştir (IMS Health Data,2005/2006)

Akılcı İlaç Kullanımı,

DSÖ'nün 1985 yılında Nairobi'de tanımlamış
olduğu sekliyle;

Endikasyon için uygun ilaç,
etkinlik, güvenlik ve maliyet
kriterleri dikkate alınmıssa, akılcı
olarak seçilebilir.

TANI VE TEDAVİ SÜRECİNDE AKILCI İLAÇ KULLANIMI

- Hastanın sorununun tanımlanması
- Hekim tarafından doğru tanının konulması
- İlaçlı veya ilaçsız, etkili, güvenilir tedavinin tanımlanması
- Tedavinin gerçekleştirilebilirliğinin ve maliyetinin değerlendirilmesi
- Tedavinin başarısı ve hastanın uyumunun değerlendirilmesi

TANI VE TEDAVİ SÜRECİNDE AKILCI İLAÇ KULLANIMI

- Çoklu ilaç kullanımlarında etkileşimlerin öngörülmesi
- Her bir ilaç için uygun dozun ve uygulama süresinin belirlenmesi ve uygun reçetenin yazılması gerekmektedir
- Bu aşamada güncel tanı ve tedavi kılavuzları esas alınmalıdır
- Hasta ve hasta yakını tedavi hakkında bilgilendirilmelidir

Akılcı ilaç kullanımında nelere dikkat edilmelidir?

- o Dogru teshis
- o İlaçlı veya ilaçsız, etkili tedavinin tanımlanması

İlaçlı tedavide;

- ❖ Uygun ilacın seçimi
- ❖ Uygun doz ve uygulama süresinin belirlenmesi
- ❖ Uygun reçete yazılması basamakları izlenmelidir.

Akılcı ilaç kullanımı için yapılması gerekenler

1. Doğru tanının olusacağı kosulların sağlanması
2. İlaç sınıflamalarının yapılması (kategorizasyon)
3. Sürekli eğitim
4. Ulusal formüler
5. Toplumun sağlık ve ilaç bilgilendirilmesi

UYGUN OLMAYAN İLAÇ KULLANIMI ŞEKİLLERİ

- Gereksiz antibiyotik
- Gereksiz enjeksiyon
- Gereksiz ve uygunsuz vitamin kullanımı
- Bilinçsiz gıda takviyesi ve bitkisel ürün kullanımı
- İlaç-ilaç etkileşimleri ve besin-ilaç etkileşimlerinin ihmal edilmesi

Akılcı olmayan ilaç kullanımında toplumsal açıdan pek çok sorunun ortaya çıkması kaçınılmazdır

1. İlaçla tedavi kalitesinin düşmesi sonucu morbidite ve mortalite de artış
2. Parasal kaynakların yanlış tüketilmesiyle, temel ilaçlara bile ulaşılabilirliğin azalması
3. Tedavi maliyetlerinin daha da yükselmesi

Akılcı olmayan ilaç kullanımında toplumsal açıdan pek çok sorunun ortaya çıkması kaçınılmazdır

4. Acil ve temel ilaçlara karşı gelisebilecek direnç dayalı olarak tedavinin ekonomik ve sosyal maliyetinin artması

5. İlaçların yan etki riskinin artması

6. Hastaların ilaç bağımlısı olması ve gereksinim olmadığı halde ilaca artan talep

İLAÇ KUTULARI

- Terapötik aralığı dar ilaçlar için güvenli ambalaj
- Kullanma talimatı yazı karakterlerinin büyütülmesi
- AİK sloganlarının ilaç kutuları üzerinde yer alması

İndikatör

- Soğuk zincir ilaç grubu
- Soğuk zincir kırıldığında renk değişikliği oluşması ve ilacın kullanımının engellenmesi

ATIK İLAÇLARIN İMHASI

ATIK İLAÇLARIN TOPLANMASI

ATIK İLAÇLARIN DEPOLANMASI

ATIK İLAÇLARIN TAŞINMASI

ATIK İLAÇLARIN İMHASI

SORUMLULUK SAHİBİ TARAFLAR

Hekim

Eczacı

Hemşire

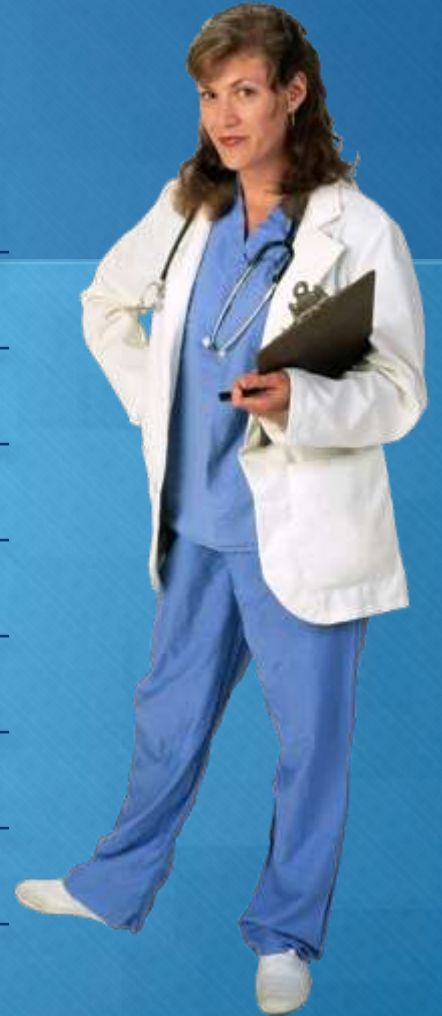
Diğer sağlık personeli

Hasta/ hasta yakını

Üretici

Düzenleyici Otorite

Diğer (Medya, Akademi vb.)

Akılcılık Ölçütleri ve Optimizasyonu:

1. İlaçların seçimi
2. İlaç lojistiğini belirleme
3. Reçete yazma süreci
4. Reçete yanıtlama süreci
5. İlaçların tüketimi
6. ilaç bilgisi desteği
7. ilaç yönetiminde akılcılık

Sorunların giderilmesinde ve akılcı ilaç kullanımı yönündeki engellerin asılmasında :

1. Mezuniyet öncesi, hizmet içi ve topluma yönelik eğitim stratejilerinin geliştirilmesi ve izlenme
2. Yönetimsel ve mevzuat düzenlemelerini içeren çalışmalarla desteklenme

TANI VE TEDAVİ SÜRECİNDE AKILCI İLAÇ KULLANIMI

**Onaylanmış, güncel tanı
ve tedavi kılavuzları esas
alınmalıdır**

Var Olan Yetersiz ve
Eksik Bilgiler

Akademi

nklar

İlaç

(baskıları)

ürel Etmenler

Ekonomik ve Yasal Etmenler

Standartlar

Hastalarda

- Farkındalık oluşturulmalı
- İlaç kullanımı hakkında bilgilendirilmelidir
- Sıklıkla kullanılan alanlarda broşür, poster, video görüntüleri vb bulunmalıdır
- Yatan hasta eğitimlerinde, akılcı ilaç kullanımına yönelik bilgilendirme yapılmalıdır

ÜLKEMİZDE

İLACIM

NE EKŞİK
NE FAZLA!

- İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü, Farmakoekonomi Daire Başkanlığı bünyesinde;
Akılcı İlaç Kullanımı Birimi , 2010
- Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Bünyesinde; **Akılcı İlaç Kullanımı, İlaç Tedarik Yönetimi ve Tanıtım Dairesi, 2012**
- İl sağlık Md lerinde ...**Akılcı İlaç kullanımı İl temsilcileri**
- Hastanelerde**Akılcı İlaç Kullanımı Ekipleri**

Türkiye'de 5 Yıllık Kalkınma Planı

Bakımından Akılcı İlaç Kullanımına Bakış:

Kavramsal, ilkesel ve bir sağlık hizmeti uygulaması olarak baslıca beklenti;

- ✓ Tedavi hizmetlerinde etkinlik ve güvenliğin artması
- ✓ Genel sağlık harcamalarında azalma ve tasarruf sağlanmasıdır

TANITIM

ilacım ne eksik, ne fazla

Hasta olduğunuz zaman, kendi kendinize ilaç kullanmayın. Önce hekiminize başvurun. Hekiminizin önerdiği ilaçları, belirlenen süre ve miktarda kullanın.

ilacımı nasıl doğru kullanırım?

- İlaçları yalnızca hekiminizin gerekli görmesi durumunda ve reçeteli olarak kullanın.
- Hekiminize giderken, kullandığınız ilaçları ve önceki tedavi bilgilerinizi yanınızda bulundurun.
- Hekiminizin bilgisi olmadan başka ilaçlara veya tedavi seçeneklerine başvurmayın.
- Tedaviye başladıktan sonra gelişen yanıkların ilaca bağlı olabileceğini aklınızda bulundurun.
- İlaçlarınız hakkında birlikte yaşadığınız yakınlarınızı bilgilendirin.
- Hekiminizin ilaç dışı önerilerini dikkate alın.

T.C. Sağlık Bakanlığı
www.saglik.gov.tr

ilaçlarınızı çocukların ulaşamayacağı yerlerde saklayın

www.sifdilleo.gov.tr

**çok ilaç
değil,
doğru ilaç
iyileştirir**

h
s
a

ANTİBİYOTİK DİRENCİ HAKKINDA BİLİNMESİ GEREKENLER

Bakteriyel enfeksiyonları önlemek için yapışın ve antibiyotik direnci ortaya çıkarın.
Antibiyotik direncinin artması nedeniyle etkili antibiyotiklerin sayısı giderek azalıyor. Çok yakında yaşamı tehdit eden hastalıklarla savaşmak için elimizde hiç antibiyotik kalmayacak.

ANTİBİYOTİKLER NE YAPAR?

Antibiyotikler bakterileri neden olduğu verem (tüberküloz), zatürre (pnömoni) ve menenjit gibi enfeksiyonların tedavisinde kullanılır. Bakterileri öldürerek ya da üremelerini engelleyerek etki ederler.

Antibiyotikler sadece bakterilere etkilidir, virüslere etki etmezler. Soğuk algınlığı, grip gibi virüslerin neden olduğu enfeksiyonlarda antibiyotikler işe yaramaz.

Son

25 YILDA

Yeni bir antibiyotik keşfedilmemiştir.

Antibiyotikler, aşılarla birlikte yaşam süremizi

20 YIL

uzatmıştır.

Üst solunum yolu enfeksiyonlarının

%90'

virüslere bağlıdır.

NEDEN ÖNEMLİ?

Bereksiz yere antibiyotik kullanımı bakterilerin antibiyotiklere direnç kazanmasına neden olur.

Bu durumda, antibiyotikler gerçekten gerekli olduğunda işe yaramaz.

NELER YAPABİLİRSİNİZ?

- ✓ Antibiyotikleri sadece hekiminiz önerdiğinde kullanın.
- ✓ Kendinizi iyi hissetseniz bile ilacınızı kesmeyin, hekiminizin önerdiği dozda ve sürede kullanın.
- ✓ İlacınızı başkaları ile paylaşmayın, başkalarının size önerdiği antibiyotikleri kullanmayın.

World Health
Organization

www.aktifilac.gov.tr

T.C. Sağlık Bakanlığı

Akılci İlaç Kullanımı Sempozyumu

Akılci İlaç Kullanımı Sempozyumu Akademik Geriatri Derneđi Tarafından 6-8 Eylül 2013 tarihleri arasında Girne/KKTC'de düzenlenmiştir. Sempozyuma Akılci İlaç Kullanımı, İlaç Tedarik Yönetimi ve Tanıtım Daire Başkanı Dr. Ali ALKAN oturum başkanı olarak, Akılci İlaç Kullanımı Birim Sorumlusu Uzm.Ecz. Demet ÇELİK konuşmacı olarak katılım sağlamışlardır.

Tanıtım Yönetmeliđi

- Kongrelerde Akılcı İlaç Kullanımı konusunda bir oturuma yer verilmesi konusunda derneklere tavsiye yazısı

Beşeri İlaçlar ve Tıbbi Cihazların Tanıtım Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik kapsamında, İkinci Bölüm, Tanıtım Faaliyetinin Kapsamı ve Esasları, Bilimsel ve Eğitsel Faaliyetler, Madde 7, (9) kısmına;

"Firma destekli olarak düzenlenen toplantılara akılcı ilaç kullanımı konusunda bir oturum konulmalıdır. Bu oturumda yer alacak sunumların içeriği Bakanlıkça onaylanmış eğitim materyalleri ve tanı tedavi rehberleri çerçevesinde olmalı, akılcı ilaç kullanımı konusundaki oturuma ait içerik izin başvurusunda Bakanlığa sunulmalıdır." şeklinde bir madde eklenmiştir.

AKILCI İLAÇ KULLANIMI

!! BU BİR KAMU SPOTUDUR !!

SONUÇ

- ✓ Akılcı ilaç kullanımı, ilacın imalinden imhasına kadarki sürecin her aşamasını kapsamaktadır.
- ✓ Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yanlış ve gereksiz ilaç kullanımı, tedavi maliyetleri ve halk sağlığını etkileyen ciddi bir sorundur
- ✓ Bu nedenle akılcı ilaç kullanımı konusunda halkın ve sağlık çalışanlarının bilinçlendirilmesi son derece önemlidir.

TESEKKÜRLER